

# Теректі колледжінің студенттерінің оқу жетістіктерін бағалаудың балдық-рейтингтік жүйесі

## 1. Білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау шкаласы

Бақылаудың барлық түрлеріндегі білім алушылардың білім жетістіктері тікелей пропорционалды қатынасқа ие балдық-рейтингтік әріптік жүйесінің бағалауымен анықталады (*1-кесте*).

*1-кесте.* Дәстүрлі бағалау шкаласына ауыса отырып, білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалаудың балдық-рейтингтік жүйесі

Бағалаудың әріптік жүйесі	Сандық эквивалент	Ұпайлардың мазмұнды пайызы	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,00	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,00	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,00	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1,00	50-54	Қанағаттанарлықсыз
F	0,00	0-49	

### 1) «Өте жақсы» бағаға сәйкес келеді:

–4,0 сандық эквиваленті және 95-100% пайызы бар **A бағасы**. Бұл баға білім алушы оқу материалын шығармашылық тұрғыдан түсінуді және өз бетінше практикалық қолдануды, құбылыстар мен процестердің мәнін тереңірек түсіну үшін қосымша көздерді қолдануды, материалдың танымдық құрылымын көруді, құрылымның жетіспейтін элементтерін анықтауды, оларды толықтыруды көрсеткен жағдайда қойылады. Тапсырманы орындаудағы нәуелсіздік пен шығармашылық көзқарастың жоғары деңгейі. Проблемалық аймақтар мен тәуекел аймақтарын анықтау. Проблемалық жағдайларды шешу үшін алған білімдерін креативті пайдалану;

–3,67 сандық эквиваленті және 90-94% пайызы бар **A- бағасы**. Бұл баға білім алушы оқу материалын шығармашылық тұрғыдан түсінуді және өз бетінше практикалық қолдануды, құбылыстар мен процестердің мәнін тереңірек түсіну үшін қосымша көздерді қолдануды, материалдың танымдық құрылымын көруді, құрылымның жетіспейтін элементтерін анықтауды, оларды толықтыруды көрсеткен жағдайда қойылады. Проблемалық аймақтар мен тәуекел аймақтарын анықтау. Проблемалық жағдайларды шешу үшін алған білімдерін шығармашылық қолдану. Іс-әрекеттің өзін-өзі бағалауы, жұмыстағы қателіктер мен олардың пайда болу себептерін талдау, оларды өз бетінше түзету және өз дағдыларын жетілдіру бойынша іс-әрекеттерді жоспарлау.

### 2) «Жақсы» бағаға сәйкес келеді:

–3,33 сандық эквиваленті және 85-89% пайызы бар **B + бағасы**. Бұл баға білім алушы оқу материалын игеруді және оны практикалық қолдануды көрсеткен жағдайда

қойылады. Жаңасын құру мақсатында элементтерді дербес біріктіру. Әр түрлі жағдайларда әр түрлі деңгейдегі оқу материалдарымен еркін жұмыс істеу. Тапсырманы орындау кезінде тәуелсіздік пен шығармашылық көзқарастың жеткілікті деңгейі. Іс-әрекеттерде елеусіз қателіктерге жол беру және оларды оқытушының ұсынысы бойынша түзете білу;

–3,0 сандық эквиваленті және 80-84% пайызы бар **В бағасы**. Бұл баға білім алушы оқу материалын меңгеруді және еркін жұмыс істеуді және оны стандартты және стандартты емес жағдайларда практикалық қолдануды көрсеткен жағдайда қойылады. Қолда бар деректерді оларды әрі қарай қолдану мақсатында салыстырады және саралайды. Тапсырманы орындау кезінде тәуелсіздік пен шығармашылық көзқарастың жеткілікті деңгейі. Іс-әрекеттерде шамалы қателіктерге жол беру және оларды оқытушының басшылығымен түзету мүмкіндігі.

–2,67 сандық эквиваленті және 75-79% пайызы бар **В- бағасы**. Бұл баға білім алушы бағдарламалық материалды игеруді, оны практикалық қолдануды, стандартты және стандартты емес жағдайларда алған дағдыларын көрсеткен жағдайда қойылады. Тапсырмаларды орындау кезінде табиғи мотивацияның болуы. Топта тапсырманы орындауға белсенді қатысу. Қателіктер мен қателіктер жіберу, оларды педагогтың ұсынысы бойынша түзету;

–сандық эквиваленті 2,33 және пайыздық құрамы 70-74% болатын **С+ бағасы**. Бұл бағалау білім алушы бағдарламалық материалды игеруді, оны практикалық қолдануды, алған дағдыларын стандартты, кейде стандартты емес жағдайларда көрсеткен жағдайда қойылады. Тапсырмаларды орындау кезінде табиғи мотивацияның болуы. Топта тапсырманы орындауға белсенді қатысу. Қателіктер мен елеусіз қателіктер жіберу, оларды оқытушының бақылауымен түзету.

### **3) «Қанағаттанарлық» сәйкес келеді:**

–сандық эквиваленті 2,0 және пайыздық құрамы 65-69% болатын **С бағасы**. Бұл баға білім алушы бағдарламалық материалды игеруді, оның практикалық қолданылуын, белгіленген үлгілерге сәйкес тапсырманы орындау дағдыларының болуын көрсеткен жағдайда қойылады. Тапсырмаларды өз бетінше орындауға ұмтылу, мысалдар келтіру, жіктеу, салыстыру және т.б. стандартты емес жағдайларда тапсырманы орындау қиындықтары. Қателіктер жіберу, оларды педагогтың бақылауымен түзету;

–1,67 сандық эквиваленті және 60-64% пайызы бар **С- бағасы**. Бұл баға білім алушы оқу материалын түсінуді, оны типтік жағдайларда механикалық қолдануды көрсеткен жағдайда қойылады. Тапсырмаларды одан әрі процесс үшін маңыздылығын терең түсінбестен өз бетінше орындау, нәтижесінде қателіктерге әкелетін іс-әрекеттің толық еместігі мен сәйкессіздігі болады. Стандартты емес жағдайларда тапсырманы орындау қиындықтары. Қателіктер жіберу, оларды педагогтың бақылауымен түзету;

– 1,33 сандық эквиваленті және 55-59% пайызы бар **D+ бағасы**. Бұл баға білім алушы оқу материалының репродуктивті деңгейде механикалық дамуын көрсеткен жағдайда қойылады. Тапсырмаларды одан әрі процесс үшін маңыздылығын терең түсінбей орындау, соның салдарынан қателіктерге әкелетін әрекеттердің толық еместігі мен сәйкессіздігі. Педагогтың басшылығымен қызметті түзету. Стандартты емес жағдайларда тапсырманы орындаудағы қиындық;

– 1,0 сандық эквиваленті және 50-54% пайызы бар **D бағасы**. Бұл баға білім алушы оқытушының басшылығымен репродуктивті деңгейде оқу материалын механикалық игеруді көрсеткен жағдайда қойылады. Терминдерді, ұғымдар мен фактілерді қолдану. Оқытушының көмегімен жұмысты немесе тапсырманы орындау алгоритмін қолдану. Стандартты және стандартты емес жағдайларда тапсырмаларды орындау кезінде қиындықтардың пайда болуы.

4) «Қанағаттанарлықсыз» бағасына 0 сандық эквиваленті және 0-49% пайыздық құрамы бар **F бағасы** сәйкес келеді. Бұл баға білім алушы модуль (пән) бағдарламасының жартысынан астамын игермегенін көрсеткен жағдайда қойылады. Педагогтің қосымша және нақтылаушы сұрақтары білім алушының жауабын түзетуге әкелмейді. Бағдарламада көзделген негізгі материалды білуде олқылықтардың болуы, жауаптарда принципті қателіктер жіберілген, ағымдағы, аралық және қорытынды бақылау нысандарында көзделген жеке тапсырмалар орындалмаған жағдайда.

## 2. Білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау рәсімі

Оқу пәні/модулі бойынша білім алушылардың үлгерімін ағымдағы бақылау теориялық және практикалық сабақтардың, өндірістік оқыту мен практиканың әрбір тақырыбы бойынша жүргізіледі.

Ағымдағы білімді бақылаудың мақсаты білім алушылардың оқу процесі барысында оқытылатын пәндер / Модульдер мазмұнын меңгеру сапасын тексеру болып табылады. Ағымдағы бақылау топтық сабақтар (семинарлар, практикалық сабақтар және т.б.) барысында оқытушы таңдаған нысанда жүзеге асырылады.

Үлгерімді ағымдағы бақылаудың түпкілікті нәтижесі бағалау өлшемшарттары үшін барлық бағалардың орташа арифметикалық сомасын есептеу арқылы жүргізіледі және оқу нәтижесі бойынша білім алушының рейтингі ретінде ресімделеді (2-кесте).

Кесте 2. Білім алушының рейтингін қою шкаласы

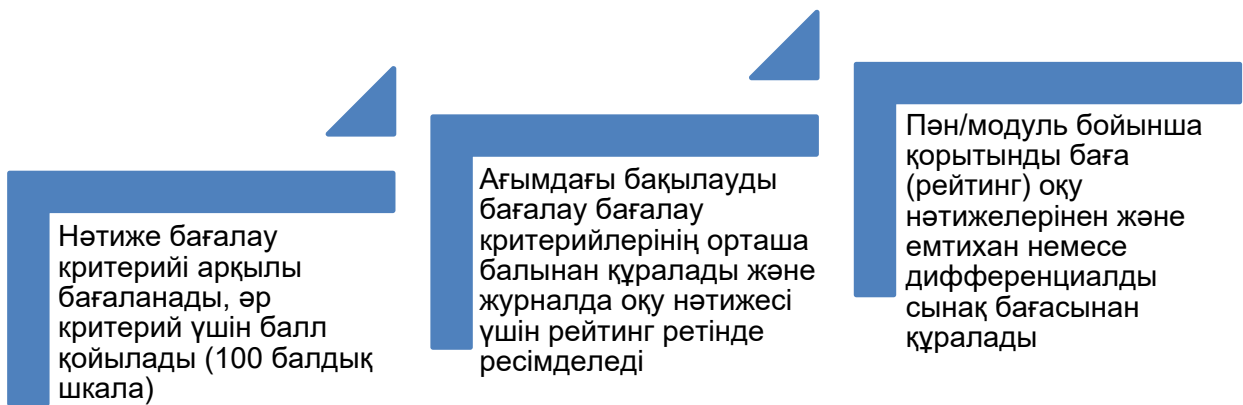
Пән/Модуль	Оқыту нәтижелері	Бағалау критерийлері	Ағымдағы баға, балл	Рейтингі оқу нәтижелері бойынша, балл
КМ 01. ...	РО 1.1. ...	1. ...	60	73
		2. ...	70	
		3. ...	90	
	РО 1.2. ...	1. ...	50	57
		2. ...	80	
		3. ...	40	
...				
КМ 02. ...	...	...	...	...

Үлгерімді ағымдағы бақылау кезінде білім алушылардың оқу жетістіктері 100 балдық шкала бойынша рейтингтік баллдармен бағаланады. Білім алушы пән/модуль бойынша емтиханға жіберу рейтингісінің бағасы 50 балдан кем болмаған жағдайда ғана жіберіледі.

**Аралық аттестаттау** білім алушылар академиялық кезең ішінде бір пәннің/модульдің бір бөлігінің немесе бүкіл көлемінің мазмұнын игергеннен кейін өткізіледі.

Аралық аттестаттау қорытындысы бойынша әр семестрдің соңында пән/модуль бойынша қорытынды баға қойылады.

Қорытынды баға оқу нәтижелері бойынша рейтингтен және емтихан үшін бағадан немесе пән/модуль бойынша сараланған сынақтан құралады, мұнда емтиханның үлес салмағы 40% құрайды (сурет 1).



**Сурет 1. Оқу пәні/модулі бойынша білім алушының рейтингін қою**

Қорытынды баға (рейтинг) пән/модуль бойынша мына формула бойынша есептеледі:

$$Қ = 0,6 \times (ОН\ 1 + \dots + ОН\ N) / N + 0,4 \times E, \text{ мұнда:}$$

ОН-оқыту нәтижесі;

N-оқыту нәтижелерінің саны;

E-емтихан бағасы немесе сараланған тест.

*Кесте 3. Білім алушының рейтингін қою мысалы*

Білім алушының аты-жөні	02.09	10.09	12.09	25.09	ОН1	06.10	12.10	18.10	24.10	ОН2	E	Қ
Ахметов Т.И.	75	80	85	90	82,5	80	90	70	80	80	95	86,75

Егер білім алушы кемінде 50 балл жинаса, оқу пәні/модулі игерілген болып саналады.

Оқытушы олимпиадаларға белсенді қатысқаны, баяндамалар мен мақалалар дайындағаны және т.б. үшін, сондай-ақ өзіндік жауап үшін, семестр бойы сабақтағы белсенді жұмысы үшін + жалпы рұқсат беру рейтингіне 10% ынталандыру балдарын пайдалана отырып, білім

### 3. Білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалаудың ұсынылатын нысаны

№	Өлшемдер *	Ең жоғары балл саны	Әріптік жүйе бойынша баға	Қол жеткізілген деңгей
1	Білу	+	D (қанағаттанарлық)	+
2	Түсіну	+	C, C-,D+ (қанағаттанарлық)	+
3	Қолдану	+	B-, C+, ( жақсы )	+
4	Талдау	+	B, (жақсы)	+
5	Синтез	+	B+ (жақсы)	+
6	Бағалау	+	A, A- (өте жақсы)	+
	<b>БАРЛЫҒЫ:</b>	<b>100</b>		+

**Ескертпе:**

\* өлшемдер Блум таксономиясына сәйкес анықталады:

–**Білім** (нақты материалды, терминологияны, фактілерді, нақты материалмен жұмыс істеу тәсілдері мен құралдарын, анықтамаларды, тенденциялар мен нәтижелерді, ұғымдар мен категориялар жүйесін, критерийлерді, әдіснаманы және т. б.);

–**Түсіну** (түсіндіру, түсіндіру, экстраполяция және т. б.);

–**Қолдану** (білімді стандартты ғана емес, жаңа жағдайларда қолдану және т. б.);

–**Талдау** (элементтер, өзара байланыстар, құрылу принциптері, бүтіннің бөліктері және олардың арасындағы өзара байланыс, пайымдау логикасындағы бұзушылықтар, фактілер мен салдар арасындағы айырмашылықтар, деректердің маңыздылығы және т. б.);

–**Синтез** (бірнеше саладағы білім, эксперимент, жаңа тұтас құру үшін ақпаратты шығармашылық өңдеу, абстрактілі қатынастар жүйесін алу және т. б.);

–**Бағалау** (деректер негізінде пайымдау, сыртқы критерийлер негізінде пайымдау, фактілер мен бағалау пайымдаулары арасындағы айырмашылықты көру және т.б.).